

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

3. In quasm bestias homo malus ex Epicteti sententia vertatur?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

tauri, dulciorem mobilioremq, luscinia? Quid in homine proprium? Ratio. Hæc recta & consummata felicitatem hominis implevit. Ergo si omnis res cum bonum suum perfecit, laudabilis est, & ad finem naturæ suæ peruenit, homini autem suum bonum Ratio est, si hanc perfecit, laudabilis est, & finem naturæ attigit. Hæc ratio perfecta, virtus vocatur, eademq, honestum est. Id itaq, unum bonum est in homine, quod unum hominis est. Nunc enim non quarimus, quid sit bonum, sed quod sit hominis bonum? si nullum aliud est homini, quam ratio: Hæc erit unum eius bonum, sed pensandum cum omnibus. Si sit aliquis malus, puto improbabitur: si bonus, puto probabitur: Non dubitas, an hoc sit bonum: dubitas, an solum bonum sit. Si quis omnia alia habeat, valetudinem, divitias, imagines multas, frequens atrium, sed malus ex confesso sit: improbabis illum. Item, si quis nihil quidem illorum, qua retuli, habeat, deficiatur pecunia, clientum turba, nobilitate, & aurorum proaurorumq, serie, sed ex confesso bonus sit: probabis illum. Ergo est unum bonum hominis: quod qui habet, etiamsi alijs destituitur, laudandus est: qui non habet, in omnium aliorum copia damnatur ac rejicitur. Quò usque rejicitur? usque ad gradum bestiarum juxta illud: Comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis. Non est magnus gradus ab equo ad asinum; vterque enim ratione caret. Magnus gradus est ab homine ad pecus. Cùm ergo contra rationem agat, quisquis peccat; quantò magis quis peccat, tantò magis etiam à ratione recedens ad bestiarum indolem accedit. Sic incorruptibilis anima corrumpitur,

Psal. 48, 13.

Lucret. lib. 3.
111,Arrian. lib. 1.
cap. 3.

Et contracta suis è partibus obbrutescit.
Quas verò in bestias mutantur homines, eversa peccatum rationali natura, indicavit haud obscure idem Epictetus, apud Arrianum his verbis. *Melius quiddam habes carne. Quare, missò illo & neglecto, carni dundaxat es deditus? Ob huius societatem declinantes à meliore, natura quidem lupis similes effici-mur, dum sumus perfidi & insidiosi, & ad nocendum parati: leonibus, quia feri, & immanes ac truculentis: maxima verò pars vulpene sumus, aut si quid aliud in animalibus pro monstruoso habetur. Etiamné aliud quiddam est maledicus, aut malevolus homo, quam vulpes, aut si quid ea est vel ignobilis vel contemptius?* Circumspice

eite itaq; & curate, ne quando huiusmodi calamitatibus obnoxios fieri vos accidat. Et alio libro. *Quid verò est, quod illum hominem esse dixisti? Quæq; enim res ex figura simplice non est indicanda; alioqui cereum quog, malum pro malo habeas; ipsumq; & odorem & saporem mali habere contendas. Figura externa circumscriptio satis non facit, ut rem esse aliquam pronunciemus. Quamobrem ut homo dicatur quispiam, satis non est, nasum & oculos habere: sed tum hominem esse censeo, si ita ut hominem decet, senserit. Aliquis est, qui rationem non percipiat, nec castigatus obtemperat: Talis nimirum pro asino est habendus, pudorisq; sensum deposuit omnem, inutilis est, & quidvis potius quam homo. Is nimirum quarit aliquem, quem calcibus, aut dentibus impetat. Quocirca nec asinus est, nec ovis, sed fera quadam, & immanis bestia.*

Ne autem Epictetus hæc ex schola Stoicorum, censurâ quadam Stoicâ, hausisse videatur, etiam alios in hanc sententiam iuisse monstradimus. Philo doctissimus Iudæus, Chaldaei, inquit hominem Enos vocant, ac si solus verè homo sit, qui res bonas expectat, & bona spe se sustinet. Vnde manifestum est, quod spe carentem non hominem existimant, sed bestiam humana forma præditam, cui desit spes proprium ornamentum humana anima. Immo vsque adeò talis est bestia humana forma prædita, ut D. Gregorius Nyssenus in illud: *Et præsit bestiis ita scribat: Impera bestiis omnibus, quæ sunt in te. Quid? inquires, egone in me ipso bestias habeo? Tu verò bestias habes, & eas quidem innumerabiles, plurima in te est bestiarum multitudo. Ac ne me contumeliosum existimes, dic, amabo, parvanè est bestia iracundia, quando latrat in corde tuo? nonne ea est quovis cane crudelior? Quid? in callido animo tuo dolus latitans, nonne quovis vrsò fraudulento sanior est? Quid? nonne fera est hypocrisis, vel immanissima? Qui autem impetu rapitur ad contumeliâ nonne scorpium est? Qui præcepit ad vindictam ultionemq; fertur, nonne est vipera gravissima? Quid auarus ipse? nonne lupus est rapacissimus? Nulla in nobis fera non inuenitur. Qui feminarum amoribus insanunt, nonne furiosi sunt equi? Equi amatores, inquit, & emissarij facti sunt, unusquisq; ad uxorem proximi sui hinniebat. Sic in alicuius fera naturam quisq; conuertitur, ut aliquo animi vitio, perturbationeq; vincitur. Ex quo fit, ut*

Tttt 3 *innume-*

Idem lib. 4. cap. 5.

IV.

Philo in lib. de Abraham. circa initium.

S. Gregor. Nyssen. orat. 1. de hominibus procreat.